FFORWM CYLLIDEB YSGOLION
01.07.2024

Yn bresennol:

Aelodau Cabinet: Y Cynghorwyr Beca Brown (Addysg) a Paul Rowlinson (Cyllid)

Penaethiaid Ysgolion:

Uwchradd: Arwyn Williams (Ysgol Brynrefail)

Cynradd: Eleri Morgan Davies (Ysgol y Gorlan)

Llywodraethwyr: Eifion Roberts (Meirionnydd – Ysgol Godre'r Berwyn)
Cynghorydd Gwilym Jones (Dwyfor – Ysgol Borthygest)
Cynghorydd Gwynfor Owen (Dwyfor – Ysgol Hafod Lon)

Ysgolion Eglwys: Joanna Thomas (Ysgol y Faenol)

Ysgolion Arbennig:

Esgobaeth:

Undebau Athrawon: Clive Thomas (Ysgol Syr Hugh Owen)

Sylwedydd: Gwern ap Rhisiart (Pennaeth yr Adran Addysg)
Debbie Anne Williams Jones (Pennaeth Cynorthwyol: Gwasanaethau Corfforaethol)
Kathy Bell (Cyfrifydd Grŵp Ysgolion)
Geraint Jones (Ysgol Tryfan)

Swyddogion: Sioned Mai Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth)
Rhodri Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth)

1. ETHOL CADEIRYDD

PENDERFYNWYD ethol Mr Richard Derwyn Jones, Pennaeth Ysgol Chwilog yn Gadeirydd y Fforwm am 2024/2025, gan mai dim ond un cyfarfod a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn 2023/24.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

Atgoffwyd yr Aelodau o'r trefniant bod y Gadeiryddiaeth ac Is-gadeiryddiaeth yn cylchdroi rhwng y sector gynradd ac uwchradd. Nodwyd fel mater o drefn ei fod yn angenrheidiol i ethol unigolyn o'r sector uwchradd fel Is-gadeirydd ar gyfer 2024/25 gan fod y Cadeirydd yn unigolyn o'r sector cynradd.

PENDERFYNWYD cynnal trafodaeth yng nghyfarfod Grŵp Strategol Penaethiaid Uwchradd er mwyn ethol Is-gadeirydd, gan adrodd yn ôl i'r cyfarfod nesaf o'r Fforwm hwn.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr) a Dewi Morgan (Pennaeth Cyllid).

Diolchwyd i'r Cynghorydd Ioan Thomas, Iona Jones (Ysgol Edmwnd Prys), Menna Pugh (Ysgol Penybryn), Dylan Minnice (Ysgol Botwnnog) a Bleddyn Jones (Llywodraethwr Ysgol Tregarth) am eu gwaith a'u cyfraniad i'r Fforwm. Cadarnhawyd bod yr unigolion hyn i gyd wedi symud ymlaen o'u swyddi ers cyfarfod blaenorol y Fforwm ac nid ydynt yn Aelodau erbyn hyn.

Croesawyd Pennaeth yr Adran Addysg yn ffurfiol i'w gyfarfod cyntaf o'r Fforwm yn ogystal â'r Aelod Cabinet Cyllid newydd.

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

5. MATERION BRYS

Dim i'w nodi.

6. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Fforwm a gynhaliwyd ar 17 Gorffennaf, 2023 fel rhai cywir, gan dderbyn diweddariad fel y nodir isod.

7. MATERION YN CODI O'R COFNODION

Eitem 3 – Ymddiheuriadau – addaswyd y cofnod i ddatgan bod Eleri Morgan Davies (Ysgol y Gorlan) wedi cyflwyno ymddiheuriadau o'r cyfarfod.

8. AELODAETH Y FFORWM

Adroddwyd ar aelodaeth y Fforwm fesul grŵp cynrychiolaeth gan dynnu sylw at y pwyntiau isod:

- **Penaethiaid Uwchradd** - cadarnhawyd bod 4 sedd o fewn y grŵp aelodaeth. Nodwyd bod un sedd wag angen ei lenwi ar hyn o bryd. Tynnwyd sylw bydd hyn yn debygol o newid yn y dyfodol agos wrth i sedd bresennol cynrychiolydd Ysgol Botwnnog droi'n sedd wag. Pwysleisiwyd y bydd angen llenwi dwy sedd wag o fewn y grŵp aelodaeth hwn.
- **Penaethiaid Cynradd** - cadarnhawyd bod 6 sedd o fewn y grŵp aelodaeth. Nodwyd bod tair sedd wag angen eu llenwi ar hyn o bryd.
- **Undebau Athrawon** – cadarnhawyd bod Clive Thomas (Ysgol Syr Hugh Owen) yn cynrychioli'r undebau o fewn y Fforwm ac nid oes unrhyw sedd wag o fewn y grŵp aelodaeth.
- **Llywodraethwyr** – cadarnhawyd bod 6 sedd o fewn y grŵp aelodaeth – 2 aelod ar gyfer pob rhanbarth o'r Sir. Eglurwyd bod cynrychiolaeth ar gyfer Meirionnydd a Dwyfor yn gyflawn ond mae un sedd wag i'w lenwi gan gynrychiolydd o ardal Arfon.
- **Esgobaeth** – cadarnhawyd bod y sedd hon yn wag ar hyn o bryd.
- **Ysgolion Eglwys ac Ysgolion Arbennig** – Cadarnhawyd nad oes sedd wag yn y grwpiau aelodaeth hyn.

Eglurwyd bod aelodaeth y Fforwm wedi cael ei drafod mewn cyfarfod o benaethiaid dalgylchol yn Arfon yn ddiweddar a mynegwyd syndod am brinder aelodau. Gofynnwyd i swyddogion sicrhau

bod cyfleoedd i ymuno â’r Fforwm yn cael eu rhannu gyda phenaethiaid er mwyn sicrhau bod seddi gwag yn cael eu llenwi’n amserol.

PENDERFYNWYD paratoi dogfennaeth er budd y grwpiau strategol yn cadarnhau gofynion aelodaeth y Fforwm a gofyn am aelodau newydd i ymuno erbyn y cyfarfod nesaf ym mis Medi 2024. Caniatawyd cynrychiolaeth penaethiaid cynradd ac uwchradd presennol i godi’r mater mewn cyfarfodydd penaethiaid dalgylchol priodol.

9. CYTUNDEB LEFEL GWASANAETH

Derbyniwyd cyflwyniad llafar gan y Pennaeth Cynorthwyol: Gwasanaethau Corfforaethol gan dynnu sylw at y prif bwyntiau canlynol:

Adroddwyd bod angen cadarnhau cytundebau lefel gwasanaeth presennol ac ystyried unrhyw addasiadau posib ar gyfer y dyfodol.

Ystyriwyd bod 12 o gytundebau lefel gwasanaeth mewn bodolaeth, gyda 10 ohonynt yn gyfredol. Esboniwyd bod 8 o’r cytundebau lefel gwasanaeth wedi eu diweddaru ar gyfer 2023-26 a'u bod yn manylu ar drefniadau Adnoddau Dynol, Archifau, Amgueddfeydd, Cyflogau a Chontractau, Cynnal Tiroedd, Cynnal a Chadw Eiddo a Llyfrgelloedd. Cadarnhawyd bod cytundeb ar gyfer Canolfan Busnes Addysg (Cynradd) wedi cael ei gadarnhau ar gyfer 2024-29.

Sicrhawyd bod cytundeb gwasanaeth Arlwyo wedi cael ei ddiweddaru am gyfnod o dair blynedd ar gyfer ysgolion cynradd, ac am gyfnod o flwyddyn ar gyfer yr ysgolion uwchradd ar hyn o bryd. Ymhelaethwyd bod yr un trefniadau mewn lle ar gyfer cytundebau glanhau yn y sectorau cynradd ac uwchradd fel y cytundebau arlwyo uchod.

Cydnabuwyd bod 2 cytundeb lefel gwasanaeth wedi dyddio gan dynnu sylw at yr angen i ail edrych arnynt. Manylwyd bod y cytundebau hyn yn ymwneud â’r maes Cyllid a Rheoliadau banc, taliadau, incwm a derbyn arian.

Gofynnwyd am ganiatâd y Fforwm i ymestyn y cytundebau lefel gwasanaeth sydd wedi dyddio, er mwyn gallu sicrhau bod trefniadau mewn lle erbyn mis Ebrill 2025 er mwyn galluogi adolygu’r cytundebau’n drylwyr i’r cyfnod nesaf. Pwysleisiwyd bod gwasanaethau yn parhau i gael eu darparu i bob ysgol

PENDERFYNWYD ymestyn cytundebau lefel gwasanaeth hyd at Ebrill 2025, er mwyn sicrhau trefniadau ar gyfer llunio cytundebau mwy diweddar o Ebrill 2025 ar gyfer y blynyddoedd nesaf.

10. FFORMIWLA CYLLIDO YSGOLION UWCHRADD - ADOLYGU ARLWYAETH A GLANHAU

Cyflwynwyd adroddiad llafar gan y Cyfrifydd Grŵp Ysgolion gan dynnu sylw at y prif bwyntiau canlynol:

Eglurwyd bod grŵp penaethiaid uwchradd wedi cyfarfod er mwyn ystyried adolygu trefniadau presennol arlwyaeth a glanhau ysgolion ac ystyried trefniadau i’r dyfodol. Ymhelaethwyd mai Geraint Williams sydd yn arwain ar y gwaith, gan edrych ar gostau’r gwasanaethau i’r holl ysgolion. Adroddwyd yn ogystal, bod fformiwla cyllido mewn lle ar gyfer arlwyaeth a glanhau gan fanylu bod £1.2miliwn wedi ei glustnodi ar gyfer arlwyo ac £1miliwn ar gyfer trefniadau glanhau.

Esboniwyd mai’r trefniant presennol ar gyfer addysg uwchradd yw bod y dyraniad ar gyfer y gwasanaethau yn cyrraedd yr ysgolion yn unol â maint yr ysgol, ond cydnabuwyd nad yw hynny’n adlewyrchu’r gwasanaeth sydd yn cael ei ddarparu. Nodwyd felly bod addasiadau yn debygol er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau yn cael eu hariannu’n gywir ar draws y sir.

Nodwyd gall hyn arwain at gynnydd neu ostyngiad ar gyfer dyraniad arlwyaeth a glanhau ar lefel ysgolion unigol. Tynnwyd sylw nad ydi maint y gwariant ar lefel sirol yn cael ei addasu.

Nodwyd bod penaethiaid yn awyddus i gael trafodaeth bellach ar y fformiwlâu hyn er mwyn sicrhau bod pawb yn deall eu natur a'u cymhlethdod ac i ystyried os yw'r fformiwlâu yn parhau i fod yn addas ar gyfer ysgolion. Cadarnhawyd bod yr Adran yn awyddus i gynnal y drafodaeth hon. Ymrwymwyd i gynnal y trafodaethau hyn o fewn cyfarfodydd y fforymau strategol cyn adrodd yn ôl ar safbwyntiau, sylwadau ac argymhellion y penaethiaid, mewn cyfarfod o'r Fforwm hwn.

PENDERFYNWYD : Cynnal trafodaeth bellach ar fformiwlâu arlwyaeth a glanhau yn dilyn derbyn sylwadau ac argymhellion y penaethiaid yn dilyn cyfarfod o'r fforymau strategol.

11. TRAFODAETHAU TORIADAU ARIANNOL

Cyflwynwyd yr eitem gan Bennaeth yr Adran gan dynnu sylw at y prif bwyntiau canlynol:

Atgoffwyd yr Aelodau o'r angen i ddatblygu cynlluniau arbedion a thoriadau ar draws y Cyngor yn sgil y sefyllfa ariannol bresennol. Esboniwyd bod y Cyngor wedi gwneud toriadau cyfwerth â 3% dros y ddwy flynedd diwethaf ar draws ei wasanaethau ond pwysleisiwyd yr angen am fwy o doriadau i'r dyfodol.

Manylwyd bod y Cyngor yn chwilio i wireddu toriadau gwerth 3% pellach dros y tair blynedd nesaf (oddeutu £36miliwn). Pwysleisiwyd nad oes penderfyniadau pendant wedi cael eu gwneud hyd yma a bod Pennaeth yr Adran yn cyflwyno cynlluniau'r Adran ar gyfer arbedion a thoriadau i'r Aelodau Cabinet ac Arweinydd y Cyngor dros yr wythnosau sydd i ddod gan amlygu cost gwasanaethau a rhestru gwasanaethau statudol.

Ymhelaethwyd yr ystyrir bod hyn yn doriad o £2.7miliwn i ysgolion dros y tair blynedd nesaf. Pwysleisiwyd nad oes penderfyniad ar faint o effeithiau'r toriadau ar ysgolion, a nodwyd y gobeithir bydd cyfran o'r toriadau yn gallu cael eu gwireddu'n fewnol. Ystyriwyd bod y toriadau ar ysgolion yn cael eu rhannu fel a ganlyn:

- £1.3 miliwn o doriadau yn y sector gynradd
- £1.2 miliwn o doriadau yn y sector uwchradd
- £178,000 o doriadau yn y sector arbennig.

Gofynnwyd i'r Fforwm am eu mewnbwn am y dulliau gorau o fynd ati i geisio gwireddu'r toriadau ac arbedion hyn. Nodwyd y sylwadau isod gan aelodau'r Fforwm:

- Cytunwyd bod maint y toriadau i'r dyfodol yn frawychus.
- Teimlwyd ei fod yn bwysig bod ysgolion yn derbyn cadarnhad o isafswm lefel gwasanaeth sy'n dderbyniol yn ystod y cyfnod anodd hwn, gan osod allan gofynion penodol yr ysgolion yn glir i'r penaethiaid.
- Cyfeiriwyd ei fod yn bwysig nad yw unrhyw doriadau yn effeithio ar yr ysgolion hynny sydd eisoes mewn gwarchodaeth.
- Ystyriwyd bod ysgolion o faint canolig yn aml yn dioddef yn ystod cyfnodau heriol o'r math yma. Eglurwyd y bydd y toriadau yn debygol o arwain at golli profiadau ymarferol oherwydd na fydd gan ysgolion niferoedd staff digonol i oruchwylio gweithgareddau o'r fath.
- Pwysleisiwyd y pwysigrwydd o ddiweddaru'r Strategaeth Addysg.
- Ystyriwyd nad yw'r gyfundrefn addysg yn effeithlon yng Ngwynedd ar hyn o bryd oherwydd yr angen i wasanaethu cynifer o ysgolion gyda niferoedd disgyblion yn mynd yn llai.
- Rhannwyd ymdeimlad cyffredinol bod unigolion yn derbyn bod cau ysgolion lleiaf y sir yn anorfod.

Mewn ymateb i'r sylwadau, cadarnhawyd bod trefniadau mewn lle i ddiweddaru'r strategaeth addysg a disgwylir y byddai'n amlygu disgwyliadau gwasanaeth a phwysau ysgolion i'r dyfodol.

Ymhelaethwyd ei fod yn debygol i fwy o ysgolion cael eu categoreiddio o dan warchodaeth wrth i'r cyfnod hwn barhau. Yn anffodus, cadarnhawyd ei fod yn debygol bydd cynnal sgyrsiau am y posibilrwydd o gau drysau ysgolion yn anorfod oherwydd y wasgfa ariannol. Eglurwyd os bydd ysgolion yn gorfod cau, bydd yr arbediad ariannol o gynnal yr ysgolion hynny yn cael ei drosglwyddo i leihau'r arbediad ariannol a ddisgwylir o ysgolion eraill y sir.

Ystyriwyd bod oediad yr Adran i foderneiddio addysg hefyd yn cyfrannu at y sefyllfa sy'n wynebu ysgolion yn y blynyddoedd nesaf. Sicrhawyd bydd yr Adran yn cyfathrebu unrhyw benderfyniadau a newidiadau gyda'r ysgolion gyda thryloywder wrth symud ymlaen

12. EITEMAU AR GYFER Y CYFARFOD NESAF

Nodwyd byddai'r eitemau isod yn cael eu trafod yn ystod y cyfarfod nesaf:

- Toriadau ariannol
- Adrodd yn ôl ar drafodaeth fformiwlâu cyllido ysgolion – arlwyaeth a glanhau.
- Balansau ysgolion a phroffil balansau dros y blynyddoedd diwethaf.
- Cefnogaeth technoleg gwybodaeth – er mwyn cyllido i'r dyfodol.

Croesawyd yr Aelodau i yrru unrhyw argymhelliad ychwanegol am eitemau i'r Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth.

13. UNRHYW FATER ARALL

Dim i'w nodi.

14. DYDDIAD AR GYFER Y CYFARFOD NESAF

Bwriedir cynnal y cyfarfod nesaf cyn hanner tymor yr Hydref. Cadarnhawyd bydd swyddogion yn gyrru cais cyfarfod pan fydd dyddiad wedi cael ei gadarnhau.

Cytunwyd i gychwyn y cyfarfod am 3:45 er mwyn caniatáu amser digonol i'r Aelodau ymuno.

Dechreuodd y cyfarfod am 3.30 y.h. a daeth i ben am 4:10 y.h..